

latrones Ascalonitae ciuitati irruentes, & de Apollinis templo, quod murro urbis adlarebat, cum ceteris spolijs etiam Antipatrum Herodis cuiusdam & editui filium captiuum diripiuerunt, accidisse postmodum, ut ad amicitias Hyrcani pontificis Antipater perueniret. cuius principatum quod in quam plurimis fuisset, defuncto eodem Hyrcano, Herodifilio suo a

Antipater
Herodi filio regnum a Romani obtinet.

memoria tradiderunt, quod per id tempus omnes Hebreorum generationes descriptae, in archivis templi secretioribus habebantur, in quibus etiam alienigenarum quorumque continabantur origenes: sicut Achior ex Ammanitis, & Ruth ex Moabitis: alij etiam ex Aegypto, qui dicuntur Israelitae esse commixti. Verum Herodes cum summa potestate tenebat, uidens quod huiuscemodi generis indicia si permanerent, obfuscationis plenum quererent, ignorabilitatis sua conscientia exagitatus, omnes libros in quibus conscripti generis habebatur, iussit incendi: ast in se nobilem uideri posse, si nouitius esse & aduena Israelitici generis nullis conscriptione nra fastibus urgenteret. Verum suere tum pauci diligentes & studiosi uiri, qui vel descriptos ex parte aliqua huiuscemodi libros domi haberent, uel etiam memorie aucta ordinem propriae retinenteret, praepueros quos demissa a proavis nobilitas * commonebat. Ex quibus fuerunt & hi (quos paulo ante memorauimus) *Aet. 1. v. 1.* id est, heriles uel dominici appellati, propter propinquitatem generis Christi qui & Nazarei fuerunt ex uico Cochaba Iudeorum: quippe per omnem regionem circumuentes, ordinem supra dicta generationis partim memoriter, partim ex dierum libris, in quantum erat possibile, perdocebant. Quibus ita nobis (in quantum diligentia potuit) perscrutatis, euidissime Euangelium per hac ueritas declaratur. Haec sunt que ab Africano didicimus. Hoc itaque modo in Ioseph patrum generatione deducta, dubitari iam non potest de Maria, quin eiusdem generis atque eiusdem tribus extiterit. Siquidem secundum legem Moysei non licet in diuersis tribus nuptias permisari, sed unius eodem populo, atque ex eadem familia innupta praeceptum copulari, ut ne permixtione coniugij etiam fors hereditatis deducatur in dubium, & de alia tribu contra fas ad aliam transferatur. Sed de his satis sit dictum.

Scholia in caput. V. I.

De hac questione consule Augustinus in *Quaestibnou Testam.*, parte secunda, quod. Lxx. in *Exhortatione temporum, & Neoteris scripta.* Quod in fine capituli affirmat Eusebius Israeli non licuisse ducere uxores ex alia, quia sua cuiusq. Tribu, uerum ejus. Excepida tamen est familia Regum & familia sacerdotum, tamen non essent ex eadem tribu. Id propter Sacerdotij & Regni Christi mysticum factum esse arbitror. Hinc est quod Elisabetha dicitur *Hab. 1. 12.* *Uxor cognata.*

De neco infantium apud Bethlehem, & Magorum presentia. Cap. VII.

Ann. Dom. 1.
Magi Herode adeunt,
Matth. 2.

Christo igitur secundum prophetiae fidem nato in Bethlehem Iudea, temporibus supra dicti Herodis, de orientis partibus aduentantes ex Magorum gente quidam uiri percontabant ab Herode, ubi nam sit rex qui nuper natus est Iudeorum, affirmantes uidisse se stellam eius in Oriente, qua sibi etiam dux itineris exitisset: causam uero tanquam operationis, adorandi ac uenerandi nuper editi regis esse. Quibus ille auditus, incredibiliter deterretur, uerens ne statu sui penitaretur imperij. Accersit ergo

ergo legis doctribus percontatur ubi nam Christum nasci sperarent. Ut vero ex Michez oraculis locus nativitatis eius apud Bethlehem designatus Mich. 2. est, una praecetto rex omnes lactantes pueros, non solum apud Bethlehem, sed & in omnibus eius finibus a binis & infra, secundum tempus quod explorauerat a Magis, interim iubet, si quomodo etiam Iesum cum aqua uis polles extinguiere. Sed praeuenit regis infidilia puer abductus in Aegyptum, Matth. 2. parentibus de dolo regis, angelo prenunciante commonitis.

De cruciis ipsius Herodis, qui necari insit infantes. Cap. VIII.

Verum haec etiam sacris Euangeliis uocibus edocemur. Sed operae premercedem. Statim namque, nec mora, ulti in eum diuina conuertitur, quia non solum praeſens interret exitum, uero etiam quibus post interitum supplicis effet excrucians ostenderet. Longum est, si prospexit imperii eius, quibus ad illud tempus usque pollebat, domitatis: elefantibus obscuratas: ignominiam theatrinum, funeralia liberorum, quorum tamen ipse extiterat particeps. Sororis etiam, propinquorum: unque omnium, si exequar clades, tragedia magis quam historia texi uidebitur. De quibus tamen si quis scire uult, Iosephus plenus refert. Igitur cum profaci legio quod in Saluatorem commiserat, & scelere quod in aquae uos Iosephus. 10. Anti. li. 17. cap. 7. Herodem, inquit, porrora amat. Herodis cruentus. Lento namque igne extrinsecus in superficie corporis urebatur, intrinsecus uero uastum condebatur incendium. Auditas inexplebilis semperinerat cibi, nec tamen faciari unquam rabidis incitata fauilibus ualebat lib. 1. cap. ult. minia gulae ingluties, intestina intrinsecus ulceribus oblecta: doloribus quoque coli quam maximis cruciabantur: humor liquidus & lundus erga pedes tumidos oberrabat, & ab inferioribus partibus puberulus tumor diffusus erat. Sed & uerenda ipsa putredine corrupta, scatere uermibus coepit. Spiritus quoque incredibilis inflatio, & tentigo obsecra sati & execranda. His autem omnibus doloribus fector dirior, uel ex membrorum putredine, uel ex respiratione anhelitus reddebatur. Ita ex omni parte cruciatibus fesso, nulla sufficeret uires ad tolerantiam poterant. Dicunt ergo hi, quibus diuinandi peritia est, has diuinitas penas ab eo ob multa eius in pie & crudeliter gesta deposci. Hac quidem in predicta historia referunt, de quo paulo ante memorauimus. Sed & in secundo libro idem historiographus similia nihilominus de eodem scribit, hoc modo dicens: Post haec uero omne corpus eius morbus inuadens, diuerso sibi metum corruptor genere uendicabat. Febris namque una parte lenta uexabat, prurigo ex alia parte intolerabilis per omnem corporis diffusa superficiem: colique cerebellum dolor: pedes puberulus hydroperis obsecatum. Verenda corrupta putredine, & scatentia uermibus horrefebant. Inflationes etiam tortuosi spiritus, & crebra suspiria contulsis admotum producita uisceribus, ita ut dicerentur a uatibus non morbi corporis haec, sed diuinæ ultiōnis esse supplicia. Qui cum tot morbis etiam feralibus dum spirat ultiōnis effe supplicia. Qui cum tot morbis etiam feralibus spirat, tamen spem adhuc uiuendi gerens, de medelis ac remedij coagitat. Denique transito lordane, aquis calidis quae apud Calliroen sunt, uebatur, quae etiam potentibus commoda dicuntur. Vismu est autem medicis,

medicis, etiam oleo calido omne corpus fouendum. Cumq[ue] depositus fuisset in huiuscemodi fomento, ita resolutus est omnibus membris, ut etiam oculi ipsi e suis sedibus soluerentur.

De crudelitate Herodis, quam mortis sue tempore perpetravit. Cap. I X.

Reportatur ergo exin Hiericho, & famulorum planctibus admonitus, R ubi salutem desperare coepit, militibus quidem qui in quagmarias drachmas diuidi iubet, ducibus uero & amicis suis plurimum pecunias largitur. Ipse uero furore iam plenus, & ipsi (ut ita dicam) morti minitatis, fertur in facinus excravabile. Etenim ex singulis quibusque uiciis uel castellis, si qui nobiliores & primarij erant utrius, ex omni ludaea ad se colligi, & reduci iubet in loco qui dicitur Hippodromus. Accersita tantum sorore sua Salome, atque eius uiro nomine Alexa: Noui, inquit, ludaeos de meo in teritu gauius, sed poterat habere lugentes, & exequias honorabiles ex plangentium multitudine, si uolueritis meis parere praeciptis. Hos omnes quos in custodia habent iussi totius ludaeorum nobiles, statim ut ego spiritum exhalauero, interficite, in hoc ipsum militibus præparatis: ut omnis ludaea, & omnis domus etiam iniuita defleat obitum meum. Et post pauca idem Iosephus ait: Rursum autem, (nam & cibi auiditate, & tuis convulione distendebatur.) cum ex dolorum uiolentia iam uitę exitum adesse sensisset, malo accepto cultulum poposcit (solebat enim per semetipsum purgatum sic pomum, atque incisum, comedere) tunc deinde circumspectans ne quis esset qui prohiberet, eleuauit in femtispum dexteram, iustumq; libravit. Ad haec idem prosequitur scriptor, quod paulo antequam nouissimum spiritum redderet, tertium post duos quos ante necauerat, filium suum praecipit impensis iugulasset, atque ultimam lucem, sicut non absque maximis doloribus corporis ita etiam nec absque partidij picaulis auffugisset. Talis igitur Herodis exitus finit, quo digna supplicia pro scerere quod in Bethleem erga paruulos gesserat, & pro insidijs Domini nostri ac Salvatoris exactus est.

De Archelai regno post Herodem. Cap. x.
De successore uero eius historia nos Euagelica perdoceat, quod post
de aquam per angelum commonitus, Ioseph sublatu puer & matre
eius, de Aegypto rediit ad terram iudeam: Audiens, inquit, Evan-
gelista, quia Archelaus regnaret pro Herode patre suo, timuit ne illuc
commonitus autem in somnis, abiit in partes Galilae. Huic autem Evan-
gelica ueritati consona scribit etiam supradictus historiographus, diligen-
ter hac exequens: quomodo ex testamento Herodis patris sui, adjudic-
Math. 2.
Aniiq. lib.
cap. 10.
Archelaus.
n. Dom. 12.
te etiam Cesare Augusto, regni iudeorum successor extiterit Archela-
us, & ut post decem annos imperio deuolutus sit, utque Philippus & He-
rodes iunior frater cum Lysania in tetrarchias diuisum iudeas regnum
regebat.

Quod falsa esse acta, quæ Iudei proferunt, etiam Iosephi testimonio ex consonantia temporum conuincantur. Cap. XI.

An. Dom. 27. I. decimo anno Tiberij Cæsaris, qui Augusto septim & quinquaginta annis principatu potito succederat, Pontium Pilatum iudea procuratione, s. c. bel. Iud. ii. subcepisse, atque inibi per decem continuos annos usque ad ipsum penebro i. cap. 8. nem Tiberij perdurasti. Ex quibus omnibus figuramentum impudens

et denter arguitur auctorum, quæ recenti confecta plasmate aduersus Christum Dominum proferuntur: in quibus primò omnium temporis ipsius Christi coaguit falsitatem. Quartò namque consulatus Tiberii, qui consulatus est primo anno imperij eius fuit, placuli in Saluatorē commissi tempus falsa hæc acta perturbant. Quo in tempore evidenter ostenditur, ne missus qui mīhi storici testimoniū, qui planissimē designat duo decimo anno Tiberii Caesaris Iudeæ procurationem suscepisse Platum. consonanter autem in his cū historico Euangelista concordat, quintodecimo dicens anno Tiberij Caesaris, in quo quartus erat Pilati procuratioñis annus, cū etiam Iudeæ tetrar charabat herentur Herodes, & Lysanias, & Philippus, Dominū & Saluatorē nostrum Iesum Christum fuisse annorum triginta, quando ad Iohannem baptizandus aduenit. Tunc etenim initium euangelicæ prædicationis instituit.

Quod à Pontifice Anna usq; ad Caiphas quatuor Pontifices fuerint, & singulis annis administraverint Pontificatum, in quibus predicatione Christi completa est. Cap. XII.

Resert autem eum diuinâ scriptura omne doctrinæ suæ tempus exigisse
sub pôtificibus Anna & Caiphâ: quod scilicet Anne pontificatus tem-
pore incipiente docere coepit, & usque ad initium Caiphâ pertendit. In Pontificatus
quibus spaciis uitæ toti quatuor concluduntur anni. Legalibus pôrto præce-
collatio de
ptis qui per illud tempus ut & ambitione cestantibus, nulli quippe pontifi-
catus honor uitæ uel generis merito reddebatur, sed Romana potestate, a-
lijs nunc, item alijs summa facerdotio praestabatur, ita ut annuis iam succel-
lentibus mutarentur. Denique idem Iosephus referit, quatuor per ordinem
usq; ad Caipham pontificatus officio post Annam esse perfunctos, his uer-
bis scribens: Valerius Gratus † Anna facerdotio deturbato, Ismahelem pon. Al. Anano.
tificem designauit filium labi. Sed & hunc nō multo post abiiciens, Eleaza Ios. anti. lib.
rum Anna pontificis filium, pontificatus subrogauit. Post annum uero etiam 18. cap. 18.
hunc arceat officio, & Simoni cuidam Camithi filii pontificatus tradidit mi-
nisterium. Quo non amplius etiam ipse, quam unius anni spacio perfunctus,
Iosephum, cui & Caiphas nomen fuit, accepit successoriē. Ac per hoc omne Caiphas dicitur
tempus quo Dominus & Salvator noster in terris docuisse perscrutibitur, in-
ter quadriennij temporis spaciis coartatur, ita quo iste, quas Iosephus memo phu.
rat, fucelliones pontificis describuntur, uix per annos singulos ministrante.
Consonanter igitur secundum ea quæ Iosephus scribit, Caipham ponti-
ficem anni illius quo Salvator passus est, etiam Euægelijs scriptura designat. Matth. 1. 2.
Igitur Dominus Salvator noster non multo post initio prædicationis sua, Marc. 2.
duodecim ex omnibus discipulis assumpsit, quos & ceteris sectatoribus LUC. 6.
suis præferens, speciali quodam electionis priuilegio apostolos nominauit, hoc est mi-
cius nominis uirtus missos indicat. Sed & alios post hos elegit septuaginta-
ta, quos & ipsos binos per loca singula & urbes, ad quas ipse accessurus e-
rat, præmisit. LUC. 10.

Scholia in Cap. XI.
Nondum video quid huic narrationi, de Pontificum apud Iudeos successione, sit tribuendum.
Nam si Pilato preside Anna (quem ali Ananiam vocant) sacerdos summus fuit, (ut Lucas ut
veretur) quomodo idem a Valerio Gratio pontificitate priuatus est? Porro Lucas dicit Anna &
Caiapha pontificibus iordanitam Batistam primus & mox Christum ipsum docere cœpisse, indicent alii.

De Baptista Ioanne testimonium Iosephi, & quod afferat eum iustum fuisse, & ob eius

Verum breui interiecit ad iudeos esse prorogatum. *Cap. XII.*
Iohannes Baptista ab Herode, filio He 10. Baptista
todiis, capite punitur, de quo & in Euangelij quidem refertur. *Con-*
Xx *cordi*

Iof. Anti. 18. cordi uero testimonio etiam Iosephus de hoc scribit, nominatum etiam de Herodiade commemorans ielut de coniugio fratris Philippi uiuentis uio lenter abstracta, & suis ab Herode incestis nuptijs sociata, propria & legitimia uxore depulsa. Quam Herodiadem filiam dicit fuisse Aretas regis Arabiae, propter quam etiam Ioannem Baptistam ab eo commemorat interem Aretas Ardens ptum. Bellum quoq; exortum inter Aretam dicit & Herodem, tanquam ob ignominiam filiae vindicandam. In quo bello exercitum referit Herodis extinctum. Hęc autem ei omni accidisse propter piaculum, quod in necem Ioannis admisit. Idem quoq; Iosephus iustissimum super omnes Ioannem fuisse, secundū Evangeliorum fidem, & ab Herode propter Herodiadem capite cæsum referit, propter quam etiam regno cum commemorat depulsum, atq; in exilium in Viennam Gallie urbem trusum. Hęc in octauo decim in Galia mo Antiquitatum libro, his ipsis quibus in frā annotatum est syllabis scripsit. Quibusdam autem, inquit, ludorum uidebatur ideo penitus Herodis exercitum, quod in eū satis iuste ultio diuina commota sit, pro vindicta Ioannis, qui uocabatur Baptista, quem puniuit Herodes, uirum uale bonum, qui præcepit ludis uirtuti operam dare, iustitiam inter leuina uicem custodire, & in Deum seruare pietatem, per baptismum in unum coire. Hoc enim pacto baptismum acceptabilem fore, si non solum ad abluenda peccata sumatur, uerum etiam ad castimoniam corporis, atq; ad anima iustitiam purificationem seruetur, omniumq; pariter uitriatum, uelut signaculum & custodia qua dam fideli habebatur. Quia cum ac eodem per precepta huiuscmodi docerentur, atq; ad audiendum eum per plurima multitudo concurrent, atq; ad audiendum eum per plurima multitudo concurrent, ut uerius Herodes, ne forte doctrinæ eius persuasione populi à suo regno defaciecerent (uidebat enim quod præcepti eius ac monitis obedire in omnibus plebeis parata melius creditur, priuilegium aliquid noui fieret, anticipare hominem nece, quam postmodum turbatis rebus seram pœnititudinem gerere. Ex sola igitur hac suceptio Herodis, uincens in castellum Macherunta abducitur Ioannes, ibiq; capite obturatus. Hactenus de Ioanne. Sed & de Saluatoris Domino in iisdem historiarum libris idem Iosephus ita scribit.

sum predicare, crastino congrega mihi omnes ciues tuos, & eorum ipsi pre-
dicabo, & feminabo in eis uerbum uitæ & aduentus Iesu quomodo fuit, &
cur, & qui de causa eum missus a patre, & de virtutibus operum eius, uel de
mysteriis, que loquuntur eti in hoc mundo, & qua uirtute haec fecit. Sed & de
noua eius predicatione, & quid ita parvulus & humilis, & quomodo ita se
humiliauit, & deposita maiestate, parti fecit. Uiteatem suam, ita ut & in cit-
atem ageretur, & in infernum descendere, & disruptum est se pessum, quam a se
calis nemo disruptur, & mortuus suscitaretur. Quis descendit quidem solus,
ascendit autem cum grandi multitudine ad patrem suum. Iustis ergo Abga-
rus, ut mature omnes ciues conuenirent, & audirent prædicationem Tatthel.
Et post haec iussit ei dari aurum & argentum; sed ille non acceptit, dicens. Si no-
stra reliquias, quomodo accipiemus alienas? Gesta sunt autem ista quadra-
ginta & tertio anno. Hoc non iniuriter (ut puto) a nobis ad
uerbum ex Syrorum lingua interpretata, hunc in no-
stris libris tenebunt locum.

ECCLESIASTICAE HISTORIAS LIB
ber Secundus.

PRO OE MIVM.

Venerabili oportuit uelut in principijs Ecclesiastice historie
designari, siue de diuinitate Salvatoris, siue de antiquitate
nostræ religionis, ac uetusitate doctrina, & ut olim tradid-
it Christianorum, quæ nouella uidetur, institutio, sed &
de aduentu ipsius Domini & Salvatoris nostri nuper im-
plete, ac passionibus consummato, de apostolorum quoq;
elefactione, superiore libello, quâta potius breuitate per-
seinximus. Age iam nunc, quæ etiam post ascensionem eius consecuta
sunt, uideamus partim diuinarum scripturarum testimonij edocentes, par-
tim extrinsecus ex his quæ fideleriter in commentariis, qui ad memoriam poste-
ritatis inueniuntur, compêimus approbatantes.

De uita & institutione apostolorum post ascensionem Domini. Cap. I.

Primus igitur in apostolatum pro luda prædictore Mathias forte consel. Act. 1.
scitur, qui erat unus ex discipulis Domini, sicut supra demonstratum est. Diaconi 7.
Ordinantur autem & diaconi septem numero per orationes et manus impo. Act. 6.
stitutionem apostolorum, ministeri uidianorum gratia. In quibus Stephanus,
qui & primus post Dominum, statim post ordinationem suam lapidatus ab
his & Dominum occiderunt, per quod & nominis sui sepervit donatur. Hoc est corona
Christi. Tunc & deinde lacubum qui dicebatur frater Domini, pro eo quod
est filius Ioseph, qui Christi quasi pater habebatur, quoniam quidem de-
sponsata ei fuerat uirgo Maria, quæ prius quam conueniret cum eo, inuenta
et in utero habens de spiritu sancto, sicut Euangelista protestatur. Hunc
inquam, ipsum lacubum, qui & iustus cognominatus est ab antiquis, uirtu-
tum merito, & insignis uita privilegio, primum historie trididerunt suscep-
tisse ecclesiastice, quæ in Hierosolymis est, sedem, sicut Clemens in sexto De
positionum libro alii erit, dicens: Petrus enim, inquit, & Iacobus, & Ioannes,
post assumptionem Salvatoris, quamvis ab ipso fuerint omnibus penè pre-
lati, tamen non sibi uindicabant primatus gloriam: sed lacubum, qui diceba-
tur iustus, apostolorum episcopum staruant. Idem quoq; ipse in septimo e-
fuldem operis libro addie de ipso etiam haec: Iacobo (inquit) qui dicebatur lu-
sus,